

≡ CEVAP ANAHTARI ≡

I. ÜNİTE: BİREY VE TOPLUM

ÖĞRENELİM (s. 10)

İletişim - olumlu - olumsuz

İletişimi Olumlu Etkileyen Unsurlar

- Empati kurmak
- Jest ve mimikleri etkili kullanmak
- Saygılı olmak
- "Ben dili" kullanmak

İletişimi Olumsuz Etkileyen Unsurlar

- Suçlamak
- Beden dilini etkili kullanmamak
- Etkili dinlememek
- "Sen dili" kullanmak

UYGULAYALIM (s. 11-12)

- A. 1. Emir cümlesi kullanma 2. Suçlama
- B. 1. Y 3. D 5. Y 7. D 9. D
2. Y 4. D 6. D 8. Y 10. D
- C. İletişim - açıkça - göz teması - kendimizi - empati kurmak - olumlu
emir - öfkeli - ağır - kabul ettirmek

C. Olumlu iletişim ile ilgili deyim ya da atasözleri

- Önce düşün, sonra söyle.
- İnsanlar konuşa konuşa, hayvanlar koklaşa koklaşa anlaşır.
- Soran yanılmazmış.
- Söz gümüşse sükût altındır.
- Söz var, iş bitirir; söz var, baş yitirir.

Olumsuz iletişim ile ilgili deyim ya da atasözleri

- Bir ağızdan çıkan, bin ağıza yayılır.
- Dilin cismi küçük, cürmü büyüktür.
- Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.
- Açma sırrını dostuna, o da söyler dostuna.

PEKİŞTİRELİM (s. 13)

A. İLETİŞİM BİR SANATTIR

- B. 1. 😊 2. 😊 3. 😞 4. 😞 5. 😞 6. 😞

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 14)

1. D 4. C 7. A 10. B 13. B
2. A 5. D 8. B 11. A 14. B
3. A 6. D 9. C 12. C

ÖĞRENELİM (s. 17)

- İletişim kazası
- sözsüz iletişim
 - mimik
 - sözlü iletişim
 - jest
1. sosyal - uygun
2. ön yargılar
3. farklılıklara - hoşgörülü
4. seviyesine
5. kullanılan

UYGULAYALIM (s. 18)

1. + 4. + 7. + 10. + 13. +
2. - 5. + 8. + 11. + 14. +
3. - 6. + 9. - 12. -
- olumlu - 10 • olumsuz - 4

PEKİŞTİRELİM (s. 19-20)

- A. 1. Teknolojik araçların bilinçsiz kullanımı sosyal yaşamı olumsuz yönde etkiler.
2. Selam verme iletişimi olumlu yönde etkiler.
3. Etkili dinlememe iletişimi olumsuz yönde etkiler.
4. Ben dili iletişimi olumlu yönde etkiler.
5. Jest ve mimiklerin etkili kullanılması iletişimi olumlu yönde etkiler.
6. Göz teması kurma iletişimi olumlu yönde etkiler.
- B. 2. olumlu - olumlu 5. olumlu - olumlu
3. olumsuz - olumsuz 6. olumsuz - olumsuz
4. olumlu - olumlu 7. olumlu - olumlu
- C. 1. İletişim 5. Ben dili
2. Empati kurma 6. Sen dili
3. Hoşgörü 7. Mimik
4. Sözsüz iletişim

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 21)

1. D 3. C 5. D 7. B 9. B 11. A
2. A 4. B 6. A 8. A 10. C 12. D

ÖĞRENELİM (s. 23)

- bilgi çağı
- medya - medya
- iletişim
- Teknolojinin
- İnternet'tir - olumlu - olumsuz

Kitle İletişim Araçlarının Yararları

- Eğitimin farklı süreçlerinde kullanılır.
- Duygu ve düşüncelerin yayılmasını kolaylaştırır.
- İnsanların eğlenmesini ve hoşça vakit geçirmesini sağlar.

Kitle İletişim Araçlarının Zararları

- Bilgi kirliliğine neden olabilir.
- Doğru kullanılmaması durumunda hem beden hem de ruh sağlığını olumsuz yönde etkiler.

- kamuoyu
- mesafeli ticaret - e-ticaret
- yazılı - görsel

UYGULAYALIM (s. 24)

- A. 1. + 3. + 5. - 7. +
2. - 4. + 6. + 8. -
- B. 1. İşitsel 4. Yazılı / Görsel 6. İşitsel / Görsel
3. İşitsel 5. Görsel / İşitsel

PEKİŞTİRELİM (s. 25)

A. Olumlu Etkileri

- Bilgilendirir
- Eğlendirir
- Haberdar eder
- Kamuoyu oluşturur
- Eğitim sürecini destekler

Olumsuz Etkileri

- Zaman kaybına neden olur
- Sosyalleşme sürecine zarar verir
- Bilgi kirliliğine neden olur
- Bedensel ve ruhsal sorunlara neden olur.

- B. 1. iletişimi
2. bilgi
3. işitsel
4. Teknolojinin

5. kamuoyu
6. ortak
7. Gazete
8. zamandan

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 26)

1. C 2. A 3. D 4. C 5. A 6. D 7. C 8. B 9. C 10. A

PEKİŞTİRELİM (s. 28)

- özgürlüğe - yasal garanti
- toplu
- sansür
- 20. maddesi - 21. maddesi - devlet sırları
- "Basın Meslek İlkeleri" - yasalar
- "sansür"
- "RTÜK"
- "tekzip"
- "akıllı işaretler"

UYGULAYALIM (s. 29-30)

- A. 1. Yedi yaş ve üzeri
2. Olumsuz örnek
3. On üç yaş ve üzeri
4. Genel izleyici
5. Cinsellik
6. Şiddet / Korku
- B. 1. (Y) Basın yayın sektöründe çalışanların uymak zorunda olduğu yasalar vardır.
2. (D)
3. (D)
4. (Y) Ülkemizde yayın yapan kurum ve kuruluşlar RTÜK tarafından denetlenir.
5. (D)
6. (Y) Basın Meslek İlkeleri, Basın Konseyi tarafından belirlenmiştir.

- C. 1. MEDYA
2. TEKZİP
3. HOŞGÖRÜ
4. KAMUOYU
5. EMPATİ
6. MİMİK
7. İLETİŞİM
8. BEN DİLİ
9. İNTERNET
10. SEN DİLİ

PEKİŞTİRELİM (s. 31)

1. D 2. Y 3. Y 4. D 5. Y 6. D 7. D 8. D 9. D 10. Y 11. D 12. D 13. D 14. Y 15. D 16. D

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 32)

1. D 2. A 3. C 4. D 5. C 6. B 7. A 8. A 9. D 10. C

I. ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ (s. 34)

1. D 2. C 3. D 4. A 5. A 6. C 7. B 8. D 9. A 10. A 11. B 12. C 13. A 14. A 15. C

2. ÜNİTE: KÜLTÜR VE MİRAS

ÖĞRENELİM (s. 38)

Bozok - Kayı - Bursa - Köseadağ Savaşı - Osman Bey

Osmanlı'nın Büyüme Nedenleri

- Belli bir güce ulaşıncaya kadar diğer Türk beyliklerine karşı mücadeleye girişilmemesi
- Gaza ve cihat politikasının uygulanması
- Adaletli ve hoşgörülü yönetim anlayışı
- Merkezî yönetimin güçlü tutulup veraset sisteminin değiştirilmesi
- Balkanlar'da fethedilen bölgelerde uygulanan iskân politikası
- Kuruluş Dönemi padişahlarının çok yetenekli olması

UYGULAYALIM (s. 38)

1. iskân politikası 2. Ahi teşkilatı 3. cihat 4. Anadolu Türk Birliği 5. tekfur

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 39)

1. C 2. D 3. A 4. B

ÖĞRENELİM (s. 40)

Osman Bey Dönemi

- Ahi Teşkilatı'nın
- Bizans İmparatorluğu
- Koyunhisar
- parası

Orhan Bey Dönemi

- Bursa
- Maltepe
- Karesioğulları
- Çimpe
- Yaya ve Müesellem - divan

Balkanlar'a Geçiş ve İskân Politikası

- Karesioğulları - donanma - Çimpe - Haçlı Seferleri
- Sırpıncılığı Savaşı (1364)
- Niğbolu Savaşı (1396)
- II. Kosava Savaşı (1448)
- I. Kosava Savaşı (1389)
- Varna Savaşı (1444)

UYGULAYALIM (s. 41)

1. İSKÂN	7. TEKFUR
2. KAYI	8. ÇİMPE
3. FETRET	9. EDİRNE
4. MALTEPE	10. NİGBOLU
5. CİHAT	11. BURSA
6. AHİ TEŞKİLATI	12. KARESİ

PEKİŞTİRELİM (s. 42-43)

- A.** 1. D 2. D 3. Y 4. D 5. D 6. Y 7. D 8. D 9. Y 10. D 11. D 12. D 13. D 14. Y 15. Y 16. D
- B.** 1. Söğüt - Domaniç'e 2. Osman Bey - Orhan Bey' 3. Sırsındığı Savaşı 4. Karesioğulları'nın 5. medresenin 6. divan kurumu 7. Karamanoğulları 8. II. Kosava Savaşı 9. Adaletli - hoşgörülü 10. Bizans İmparatorluğu 11. Gaza - cihat

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 44)

1. B	3. D	5. D	7. C	9. B
2. A	4. A	6. B	8. B	10. C

ÖĞRENELİM (s. 46)

- Bizans - Hristiyan - gaza ve cihat - göçebe
- Karesioğulları Beyliği'ne
- Çimpe - Balkan - Balkanlar
- Türk - evlilik
- İslam'ı ve Türklüğü - İslam
- I. Mehmet - Yükselme - Akdeniz
- ticari - ticaret
- İpek - Baharat
- dinlerine - yaşamlarına - hoşgörü
- tüm - padişahlar

UYGULAYALIM (s. 47)

- A.** • Çok uluslu bir devlet hâline gelmiştir.
• İmparatorluk bünyesinde yaşayan insan sayısı artmıştır.
• Kültürel etkileşim artmıştır.
• Devletin vergi gelirleri artmıştır.
• Denizlerdeki etkinlik güçlenmiştir.
• Önemli ticaret yollarının kontrolü Osmanlı'ya geçmiştir.

- B.** 2. ✓ 4. ✓ 5. ✓ 7. ✓ 9. ✓ 10. ✓

PEKİŞTİRELİM (s. 48)

1. Bizans İmparatorluğu ✓	7. Anadolu Türk Birliği ✓
2. Gaza ve cihat ✓	8. Hoşgörü ✓
3. Orhan Bey ✓	9. İpek Yolu ✓
4. Çimpe ✓	10. I. Mehmet ✓
5. Baharat Yolu ✓	11. I. Murat ✓
6. Adalet ✓	12. Trabzon ✓

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 49)

1. A	3. C	5. A	7. B	9. B
2. D	4. B	6. A	8. D	10. A

YAZILI SINAVA HAZIRLIK (s. 51)

- A.** 1. D 2. A 3. D 4. C 5. B
- B.** 1. D 2. D 3. Y 4. D 5. D
- C.** 1. Karesioğulları 2. empati 3. Orhan Bey 4. Yıldırım Bayezid 5. Genel ağlar
- Ç.** 1. a. Empati kurma
b. Göz teması
c. Etkili dinleme
ç. Jest ve mimikler
d. Ben dili
2. a. Jeopolitik konum
b. Adaletli yönetim
c. Yetenekli devlet adamları
ç. Balkanlar'ın durumu
d. İskân politikası

ÖĞRENELİM (s. 53)**Coğrafi Keşifler****Nedenleri:**

- Coğrafya bilgisindeki ilerlemeler
- Cesur gemicilerin yetişmesi
- Sağlam gemilerin yapılması

Yapılan Keşifler:

- Ümit Burnu'nun Keşfi
- Vasko De Gama
- Amerika'nın Keşfi

Sonuçları:

- Baharat ve İpek Yolu önemini kaybetti.

Rönesans**Nedenleri:**

- Mesen grubunun desteği
- İslam dünyasının etkisi
- Eski Yunan ve Roma kültürüne duyulan ilgi

Rönesans'ın Öncüleri:

- (Astronomi)
- (Edebiyat)

Sonuçları:

- Bilimsel düşüncenin ve gelişmelerin önü açıldı.

UYGULAYALIM (s. 53)

1. sömürgecilik	3. Skolastik düşünce
2. mesen	4. pozitivizm

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 54)

1. A	2. B	3. C	4. B

ÖĞRENELİM (s. 55)

Reform

Nedenleri:

- Skolastik düşüncenin zayıflayıp pozitivizmin gelişmesi
- İncilin millî dillere çevrilmesi

Başlaması:

- Marthin Luther

Sonuçları:

- Laik eğitimin temelleri atıldı.
- Skolastik düşünce yıkıldı.

Fransız İhtilâli

Sonuçları:

- İnsan Hakları Beyannamesi yayımlandı.
- Milliyetçilik akımı doğdu.

Sanayi İnkılabı

Sonuçları:

- İnsan gücünün yerini makineler almıştır.
- Büyük fabrikalar açılmıştır.
- Sömürgecilik akımı hız kazanmıştır.
- I. Dünya Savaşı'na neden olmuştur.

✎ afaroz, - enterdi

✎ milliyetçilik

✎ Protestanlık - Anglikanizm - Calvenizm

✎ monarşi

UYGULAYALIM (s. 56)

1. Coğrafi Keşifler	5. Aydınlanma Çağı
2. Mesen	6. Sanayi İnkılabı
3. Rönesans	7. I. Dünya Savaşı
4. Reform	8. Hint Deniz Yolu

PEKİŞTİRELİM (s. 57-58)

- A. 1. + 4. + 6. + 9. + 11. + 15. +
2. + 5. + 7. + 10. + 13. +

- B. Coğrafi Keşifler: 4, 5, 7, 11
Rönesans: 13, 15, 17
Reform: 3, 8, 10, 18
Aydınlanma Çağı: 9, 14
Fransız İhtilâli: 1, 19
Sanayi İnkılabı: 2, 6, 12, 16, 20

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 59)

1. C	3. D	5. B	7. B	9. B
2. A	4. C	6. D	8. C	10. C

ÖĞRENELİM (s. 61)

✎ 17. yüzyıldan - Avrupa - ıslahatlar - askerî ve mali - Batı

Lale Devri (1718 - 1730)

✎ Batının

- geçici elçilikler açılmıştır.
- matbaa

Ekonomi

- Memleket Sandıkları'nın yapısı değiştirilerek Ziraat Bankası kuruldu.

Ulaşım

- demir oylu

Eğitim

- İlköğretim
- Galatasaray Lisesi açıldı.
- Babası ölmüş, maddi durumu iyi olmayan çocukların eğitimi için Darüşşafaka açıldı.

Haberleşme

- Posta Nezareti kuruldu.
- gazete
- İlk telgraf, Kırım Savaşı sırasında kullanıldı.

✎ Islahat

UYGULAYALIM (s. 62)

- A. 1. MATBAA 7. ZİRAAT
2. ISLAHAT 8. POSTA
3. DARÜŞŞAFKA 9. LALEDEVİRİ
4. TAKVİMİVAKAYİ 10. ŞİRKETİHAYRİYE
5. ÇİÇEK 11. FRANZİZCA
6. PARİS

PEKİŞTİRELİM (s. 63-64)

1. D	4. D	7. D	10. D	13. Y	16. Y
2. D	5. Y	8. D	11. D	14. Y	17. D
3. Y	6. D	9. D	12. D	15. Y	18. D

- B. 1. Kültür 8. Sosyal Yardımlaşma
2. Eğitim 9. Ulaşım
3. Ulaşım 10. İletişim
4. Kültür 11. Ulaşım
5. İletişim 12. Eğitim
6. Ekonomi 13. Güvenlik
7. Eğitim 14. Diplomasi

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 65)

1. A	3. C	5. A	7. C	9. B
2. B	4. D	6. B	8. A	10. A

ÖĞRENELİM (s. 67)

- ☞ kültürüne - kâğıda - yaşam tarzları, - görenekleri - ilişkiler - mimari - çocuk
- Türk ordusunda disiplin çok güçlü olup askerler, çevik ve oldukça sağlıklıdır.
- Türklerde çevre bilinci çok güçlüdür. Kent ve köylerde çöp görmek mümkün değildir. Çöpler yerleşim merkezlerinden uzak yerlere çevreye zarar vermeyecek şekilde gömülür.
- Türklerin zengin bir mutfacı vardır. Kahve en çok tüketilen içecektir.
- Türklerde hayvan sevgisi çok güçlüdür. Hayvanların ihtiyaçlarını karşılamak için kurulmuş vakıflar vardır.
- Türkler merhametli ve şefkatlidir. İyilik yapmayı severler.
- Türklerde salgın hastalıklar çok az görülür.

UYGULAYALIM (s. 67)

- a. 3 b. 1 c. 6 ç. 2 d. 4 e. 5

PEKİŞTİRELİM (s. 68)

- Temizlik ✓
Sağlık ✓
- Dayanışma ✓
Hoşgörü ✓
Saygı ✓
Cömertlik ✓
- Estetik ✓
İkram ✓

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 69)

1. A 3. B 5. D 7. C 9. C
2. D 4. C 6. A 8. D 10. A

2. ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ (s. 71)

1. D 3. A 5. B 7. C 9. D
2. C 4. D 6. A 8. A

3. ÜNİTE: İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

ÖĞRENELİM (s. 74)

- ☞ seçici - yerleşim - sosyal - teknoloji

İlk Çağlarda

- Av hayvanlarının çokluğu
- Ev yapımı için malzeme bolluğu
- Korunma

- ☞ iklim - su - tarıma - ticari

Çatalhöyük

- ☞ Konya'nın - ev - Vahşi hayvanlardan - evler - girişler - çatıdan

Çayönü

- ☞ Ergani - tarım - tarım - köy

Truva

- ☞ Çanakkale - iklim - arkeolojik
- ☞ "höyük"
- ☞ "arkeoloji"

UYGULAYALIM (s. 75)

A. Geçmişte: 7, 8

Günümüzde: 6, 9, 10, 11, 12

Ortak: 1, 2, 3, 4, 5, 13, 14, 15

B.

Yerleşim İçin

Yer	Tercih edilir.	Tercih edilmez.	Nedenleri
Kutuplar		✓	İklim
İstanbul	✓		Ulaşım, ticaret, sanayi, iklim
Avrupa	✓		Ulaşım, ticaret, sanayi, iklim
Çöller		✓	İklim, su kaynakları
Ağrı		✓	Yükselti, iş imkânlarının yetersizliği
Güneydoğu Asya	✓		İklim, tarım

PEKİŞTİRELİM (s. 76)

- 1. Çatalhöyük
- 2. iklim - su - tarım
- 3. teknolojiye
- 4. Çayönü
- 5. iklim
- 6. Marmara - sanayi
- 7. eğitim - hizmet
- 8. mağaralar
- 9. Truva
- 10. bitişik
- 11. tarımsal
- 12. Göbeklitepe
- 13. iş imkânlarının

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 77)

1. A 3. B 5. C 7. D 9. B
2. C 4. D 6. B 8. C

YAZILI SINAVA HAZIRLIK (s. 79)

- A.** 1. A 2. C 3. B 4. D 5. A
- B.** 1. D 2. D 3. Y 4. Y 5. D
- C.** 1. Lale Devri'nde 4. Sen dili
2. Sanayi İnkılabı'nı 5. İstanbul'un fethi
3. Çatalhöyük
- Ç.** 3. a. İnternet 5. a. Çiçek aşısı yapıldı.
b. Radyo b. Matbaa kullanıldı.
c. Televizyon c. İlk geçici elçilikler açıldı.
ç. Gazete ç. Tercüme büroları kuruldu.
d. Kitap d. Kütüphaneler açıldı.

ÖĞRENELİM (s. 81)

► "nüfus" - dengeli - doğal - beşerî

Doğal Faktörler

- Yeryüzü şekilleri
- Su kaynakları
- Toprağın yapısı

Beşerî Faktörler

- Ticaret
- Madencilik
- Sosyal ve kültürel faaliyetler

► "nüfus yoğunluğu"

Ülkemizin nüfus dağılımı ile ilgili şunlar söylenebilir:

- kıyı
- doğuya
- Marmara Bölgesi
- Doğu Anadolu Bölgesi'nde
- dengeli
- iş olanaklarının

UYGULAYALIM (s. 82)

- A.** 2. Yükselti ve engebenin fazla olması tarım ve ulaşımı olumsuz yönde etkilediği için nüfus yoğunluğu azdır.
3. Menteşe Yöresi'nde yükseltinin fazla olmasına bağlı olarak nüfus yoğunluğu azdır.
4. Tarıma uygun alanların az olması, ulaşımın gelişmemesi, iş imkânlarının yeterli olmaması nedeniyle nüfus yoğunluğu azdır.
5. Ulaşım, tarım, sanayi ve ticaret imkânlarının gelişmiş olmasına bağlı olarak nüfus yoğunluğu fazladır.
6. Ulaşım, sanayi ve hizmet sektöründeki gelişmişliğe bağlı olarak nüfus yoğunluğu fazladır.
- B.** Marmara Bölgesi: İstanbul
Ege Bölgesi: İzmir
Akdeniz Bölgesi: Antalya
Karadeniz Bölgesi: Samsun
İç Anadolu Bölgesi: Ankara
Güneydoğu Anadolu Bölgesi: Diyarbakır
Doğu Anadolu Bölgesi: Van

PEKİŞTİRELİM (s. 83)

1. Tarımsal faaliyetlerin gelişmiş olmasına bağlı olarak nüfusu fazladır.
2. Turizme bağlı olarak iş olanakları geliştiği için nüfusu fazladır.
3. Maden sanayinin gelişmiş olmasına bağlı olarak nüfusu fazladır.
4. Yükselti ve engebe, tarım, ulaşım ve ticareti olumsuz yönde etkilediği için nüfus azdır.
5. Sanayinin gelişmesi iş olanaklarını artırdığı için nüfus fazladır.
6. Ulaşım imkânlarının geliştiği bölgelerde nüfus yoğunluğu fazladır.

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 84)

1. A 3. B 5. D 7. A 9. C 11. A
2. C 4. C 6. D 8. D 10. C

ÖĞRENELİM (s. 86)

► nüfus sayımı - II. Mahmut - 1927 - Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine

- Nüfusun cinsiyete göre dağılımı
- Nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı
- Çalışan nüfus oranı
- Kent ve kırsal nüfusu
- Bölgelere göre nüfus dağılımı

► "nüfus artışı"

- Tüketim artar
- Sosyal sorunlara neden olur
- İç ve dış göçler artar
- Konut ve işyeri kira fiyatları yükselir.

Çalışma Durumu

- 15-64
- Marmara'dır
- 17'si - 24'ü - 59'u

Eğitim Durumu

- gelişmişlik
- okuryazar
- erkek

Nüfus Artış Hızı ve Dağılımı

- yüksek - 80
- yüksek
- kırsal - sanayi - hizmet - kent

UYGULAYALIM (s. 87)

1. + 3. + 4. + 6. +

PEKİŞTİRELİM (s. 88)

- A.** 1. D 2. D 3. Y 4. D 5. D 6. Y 7. D 8. Y
- B.** 1. • Tarımda makineleşme,
• Toprakların miras yoluyla bölünmesi,
• Kırsalda iş olanaklarının yetersiz olmasıdır.
2. • II. Dünya Savaşı'na bağlı olarak, erkek nüfusun büyük bir bölümü silah altına alınmıştır.
3. • Tıptaki ilerlemeler,
• Ortalama yaşam süresinin uzamasıdır.

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 89)

1. A 3. B 5. D 7. D 9. A
2. B 4. C 6. C 8. B 10. B

ÖĞRENELİM (s. 91)

👉 sosyal - siyasi - ayrılık - "göç"

Göç

- mevsimlik göç - turizm - tarıma - Almanya - Avrupa

Ülkemizde Göçler

Nedenleri

- Kan davaları
- Terör olayları
- Doğal afetler
- Kentlerde iş ve sosyal imkânların gelişmiş olması

Sonuçları

- Çevre sorunları yaşanır
- Trafik sorunları yaşanır
- Gecekondulaşma ve çarpık kentleşme oluşur
- Kira fiyatlarında artış yaşanır

👉 "mübadele"

UYGULAYALIM (s. 92)

A. Doğu Karadeniz

- Tarım alanlarının azlığı
- Yükselti ve engebe
- Ulaşım imkânlarının yetersizliği
- İş imkânlarının az olması
- Sosyal imkânların yetersizliği

Güneydoğu Anadolu

- Terör
- Kan davaları
- İş imkânlarının yetersizliği
- Sosyal imkânların yetersizliği
- Ulaşım imkânlarının yetersizliği

B.

İzmir	+	Tunceli	-	Samsun	+
Sivas	-	Diyarbakır	+	Kocaeli	+
Adana	+	Gaziantep	+	Eskişehir	+
Mersin	+	Artvin	-	Muş	-
Ankara	+	Zonguldak	+	Rize	-

C.

1. Irak - Suriye
2. Bulgaristan
3. beyin göçü
4. fındık - pamuk - mevsimlik
5. turizm

PEKİŞTİRELİM (s. 93)

Ekonomik Nedenler: 3, 5, 8, 10, 15

Doğal Nedenler: 6, 7, 9

Sosyal Nedenler: 1, 2, 4, 11, 12, 13, 14

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 94)

1. A	3. B	5. B	7. C	9. C
2. C	4. D	6. A	8. A	10. B

ÖĞRENELİM (s. 96)

👉 teklif - 2. maddesinde - nitelikleri - hak ve özgürlükleri

T.C. Anayasası 23. madde

- 👉 yerleşme - seyahat - önlemek - ekonomik - yerleşmeyi - kamu
- Millî parklara,
 - Sit alanlarına,
 - Devlet arazisine,
 - Tarihî alanlara,
 - Askerî bölgelere,
 - Terör olayları,
 - Doğal afetler,
 - Karantina
 - Toplumda güvensizlik ortamı oluşur.
 - Turizm faaliyetleri olumsuz yönde etkilenir.
 - Bu hakların uzun süre kısıtlanması devlete karşı güvenin sarsılmasına neden olur.

UYGULAYALIM (s. 97)

- A. 1. Kanunların üstünlüğü ilkesi etkinliğini kaybeder.
2. Yönetimin her alanında keyfi uygulamalar görülebilir.
3. Devlete karşı güven azalır.
4. Devlet-halk bütünleşmesine zarar verir.
5. Terör olaylarına uygun bir zemin oluşturur.
6. Devletin yurt dışındaki imajı olumsuz yönde etkilenir.

- B. 2. ✓ 4. ✓ 7. ✓ 11. ✓
3. ✓ 5. ✓ 9. ✓

- C. İngiltere ✓ İsviçre ✓ Mısır ✓

PEKİŞTİRELİM (s. 98)

1. (D)
2. (Y) 23. madde ile garanti altına alınmıştır.
3. (D)
4. (D)
5. (Y) Terör olayları, doğal afetler ve karantina uygulaması nedenlerine bağlı olarak da kısıtlanabilir.
6. (D)
7. (Y) Bireylerin kendi özel arazileri üzerine yerleşmeleri serbesttir.
8. (D)
9. (D)
10. (D)
11. (D)
12. (Y) Seyahat özgürlüğünün kısıtlanması turizm faaliyetlerini olumsuz yönde etkiler.

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 99)

1. C	3. D	5. A	7. B	9. C
2. B	4. A	6. C	8. D	

3. ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ (s. 101)

1. C	5. A	9. C	13. B	17. D
2. D	6. C	10. B	14. C	18. A
3. B	7. B	11. D	15. D	19. B
4. C	8. D	12. A	16. A	

4. ÜNİTE: BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

ÖĞRENELİM (s. 106-107)

- duygu - ihtiyaçlarını - işaretler - yazı
- Yazı - Tarih Çağları

Yazının Tarihsel Gelişimi

- Sümerler'dir - çivi - zorunluluktan - Sümer - ziggurat - tüketim - depo - karışması
- ulaşım - iletişim - Mısırlılar - hiyeroglif - çivi
- Tarih Çağları başlamıştır.
- Mevcut bilgiler depolanabilir hâle gelmiştir.
- Duygu ve düşüncenin yayılması hızlanmıştır.
- Bilimsel çalışmalar hız kazanmıştır.
- Ticari faaliyetler gelişmiştir.
- Kanunlar yazılı hâle gelmiştir.
- Eğitim-öğretim faaliyetleri gelişmiştir.

Alfabenin İcadı

- Fenikeliler - çivi - hiyeroglif - Yunanlılar - Roma'ya - Latin
- Kök Türk alfabesi
- Uygur alfabesi
- Arap alfabesi
- Latin alfabesi

Kâğıt ve Mürekkebin Faydası: Tabletlere yazmanın zorluğunu ortadan kaldırmış, yazma işlemini kolaylaştırmıştır.

Matbaanın Faydası: Kısa sürede aynı üründen daha fazla yazılmasını sağlayarak hem yazılı ürünlerin fiyatını düşürmüş hem de bilginin yayılmasını kolaylaştırmıştır.

Bilgisayarın Faydası: Bilginin depolanmasını kolaylaştırmıştır.

Genel Ağların Faydası: Çok farklı alanlardaki bilgileri bir araya getirerek ulaşımını kolaylaştırmıştır.

UYGULAYALIM (s. 107)

- Kök Türk
- ihtiyaç - zorluklar
- yayılması
- Latin - Fenike
- MÖ 3200 - Mezopotamya
- Çinliler - matbaa
- hiyeroglif
- Arap

PEKİŞTİRELİM (s. 108)

- A.**
- Sümerler
 - Çinliler
 - Fenikeliler
 - Mısırlılar
 - Almanlar
 - Çinliler
 - Çinliler
 - Mısırlılar
 - Bergama Krallığı
- B.**
- (D)
 - (D)
 - (D)
 - (Y) Kitle iletişim araçları bilgi, olay, duygu ve düşüncelerin tüm dünyaya yayılmasını sağlamıştır.
 - (Y) Kitle iletişim araçlarının gelişmesi ve yaygınlaşması bilgiyi geniş kitlelere yayarak sürekliliğini sağlamıştır.

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 109)

- D
- C
- B
- A
- D
- B
- B
- A
- C
- C

ÖĞRENELİM (s. 111-112)

- Talas - 9. yüzyıldan 13. yüzyıla
- Devlet adamlarının bilim insanlarına verdiği destek
- Tercüme çalışmalarına önem verilmesi
- Ülkenin farklı yerlerine büyük medreselerin açılması
- Kütüphanecilik çalışmalarına önem verilmesi

El-Harezmi

- Beytül Hikmede - sıfır - matematikte

Farabi

- matematik - ses - müziğinin

İbni Sina

- tıp - tıp - El Kanun - Avrupa

El-Cezeri

- mühendis - Makine Yapımında Önemli Bilgiler ve Uygulamalar - tasarımına

İbni Haldun

- Sosyoloji - İspanya'da - aydınlanmanın

Ali Kuşçu

- astronomi - Fatih'in - İstanbul'da - Dünya'ya - Ay'ın - NASA

El Hazinî

- Ölçü - Newton'dan - Yer çekiminden

Piri Reis

- kaptanıderyalık - Harita - Amerika - Kitab-ı Bahriye

Katip Çelebi

- IV. Murat - Tarih - Takvimü't-Tevarih

Takiyüddün

- astronomi - trigonometri - Kopernik'i - astronominin
- Haç Seferleri - çeviri - skolastik - Coğrafi Keşifler - Rönesans - ticari
- Batıdaki gelişmelerin yakından takip edilememesi,
- Medreselerde pozitif bilimlere verilen önemin azalması,
- Eğitim sistemindeki bozulmalar etkili olmuştur.

UYGULAYALIM (s. 113)

- A.**
- Tıp
 - Astronomi
 - Astronomi
 - Coğrafya
 - Mühendislik
 - Edebiyat
- B.** Türk - İslam Dünyasında Bilim ve Bilim İnsanları
- Harezmi
 - Astronomi
 - Katip Çelebi
 - Evliya Çelebi
 - Tıp
 - Gazali
 - Farabî
 - Coğrafya
 - Farabî

PEKİŞTİRELİM (s. 114)

- A.** c. ✓ ç. ✓ e. ✓ f. ✓ h. ✓
- B.**
- Tıp
 - Coğrafya
 - Astronomi
 - Sosyoloji
 - Matematik
 - Eczacılık

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 115)

- D
- B
- D
- D
- A
- C
- A
- B
- D
- B

ÖĞRENELİM (s. 117-118)

- Orta Çağ'da - düşünce - skolastik - XV. yüzyılın - XV, XVIII. - bilgi

Matbaanın İcadı

- depolanması - yayılması - elle - yavaş - VI. yüzyılda Çinliler - çoğaltılmıştır.
- Talas Savaşı - Haçlı Seferleri - Avrupa'ya
- J. Guttenberg - metal - hareketli - Avrupa'da - Rönesans - Reform

Astronomi Alanındaki Çalışmalar

- Pisagor - bilimsel - kilisenin - Orta Çağ'da - tepsi - coğrafya - astronomi - Macellan'ın - Coğrafi Keşifler - Engizisyon Mahkemesi'nde - Galileo'nun

Fizik Alanında Yapılan Çalışmalar

- Rönesans - Reform - akıl, bilim - mantık - pozitif - Aydınlanma
- Dünya ile nesneler arasındaki çekim esasını (yer çekimi) keşfetmiş.
- Gezegenlerin Güneş etrafında dönme prensibini bilimsel verilerle açıklamıştır.

Buhar Makinesinin İcadı

- sömürgelerinden - sorun - İnsan - hayvan - üretim - James Watt - dokuma - ulaşım - Sanayi İnkılabı
- Ham madde ve pazar sorunu doğmuştur.
- Sömürgecilik akımı hız kazanmıştır.
- İşçi sınıfı doğmuştur.
- Köyden kente göç başlamıştır.
- Şehirlerdeki hızlı büyüme sosyal sorunların yaşanmasına neden olmuştur.
- I. Dünya Savaşı'nın başlamasında etkili olmuştur.
- İngiltere'deki Manchester - Almanya - Hamburg - Düsseldorf

UYGULAYALIM (s. 119)

- - ✓ - ✓
- ✓ - ✓ - —
- ✓ - ✓ - —
- ✓ - ✓ - ✓
- - — - ✓ - ✓

PEKİŞTİRELİM (s. 120)

9	4	8	6	1
2	7	5	3	

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 121)

1. D	3. A	5. D	7. B	9. A	11. C
2. C	4. B	6. C	8. C	10. D	

ÖĞRENELİM (s. 123)

- özgür düşünce - bilimsel gelişmelerin - İslam - skolastik düşünce
- Voltaire - J.J. Rousseau - basın yayın - değişimi - Monarşik - Yeni Çağ
- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi - Avrupa - 9. maddesi

UYGULAYALIM (s. 123)

- Rönesans - Reform
- Akıl Çağı - Aydınlanma Çağı
- Galilelo - Engizisyon Mahkemesi
- Bruno - Kopernik
- İyonlar

PEKİŞTİRELİM (s. 124)

1. D	5. Y	9. Y	13. Y
2. D	6. D	10. D	14. D
3. Y	7. D	11. D	15. Y
4. D	8. D	12. D	16. D

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 125)

1. C	3. A	5. A	7. C	9. C
2. B	4. D	6. B	8. D	

4. ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ (s. 127)

1. A	5. A	9. A	13. D	17. B
2. C	6. B	10. B	14. B	18. D
3. B	7. D	11. A	15. D	19. D
4. D	8. C	12. C	16. A	

YAZILI SINAVA HAZIRLIK (s. 131)

- A. 1. A 2. B 3. D 4. C 5. A
- B. 1. D 2. D 3. D 4. Y 5. D
- C. 1. Mısırlılar 3. fizik 5. Piri Reis
2. iş 4. Fransız İhtilali
- Ç. 2. Rönesans → İtalya
Reform → Almanya
Sanayi İnkılabı → İngiltere

5. ÜNİTE: ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

ÖĞRENELİM (s. 134-135)

- Cila Taş Devri'ne - avcılık - tarımsal - yerleşik - ekonomik - toprağın - "toprak ele geçirme"
- Sanayi İnkılabı'na - toprak - üretimin - artırılması

Feodalite

- Kavimler Göçü'nden - Avrupa'da - topraktır. - soyluların - alınıp satılmışlardır. - sınıflı - Haçlı Savaşları - barutun - ateşli - şatoların
- Sümerler - yerleşik - tarım - Selçuklular

Miri Arazi

- Vergi gelirleri maaş karşılığı devlet memurlarına bırakılan toprak çeşididir.

Mülk Arazi

- Devlete yararlılık gösteren kişilere verilen toprak çeşididir.

Vakıf Arazi

- Mülk arazi sahiplerinin gelirlerini hayır kurumlarına bıraktığı toprak çeşididir.

Has Toprak

- Yıllık geliri 100 bin akçeden fazla olan toprak çeşidir.

Zeamet Toprak

- Yıllık geliri 20-100 bin akçe olan toprak çeşididir.

Tımar Toprak

- Yıllık geliri 3-20 bin akçe olan toprak çeşidir.

Tımar Beyi

- Yetiştirdiği askerlerle vergi topladığı bölgenin güvenliğini sağlar.

Köylü

- Herhangi bir mazereti olmadan toprağı üst üste üç yıl ekmeyen köylünün toprağı elinden alınır ve çift bozan vergisi alınır.
- Toprak sahibi köylü Müslüman ise 1/10, gayrimüslim ise 2/10 oranında devlete vergi verirdi.

Tımarlı Sipahiler

- Savaş döneminde kendilerine söylenen bölgede orduya katılırdı.

- nüfusun - toprakların - 1839'da Tanzimat Fermanı

- T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- T.C. Ziraat Bankası
- Devlet Su İşleri
- Tarım Kredi Kooperatifleri
- Toprak Mahsulleri Ofisi
- Ziraat Odaları ve Meslek Örgütleri

UYGULAYALIM (s. 136)

A.

Osmanlı Dönemi'nde kurulan bu kurumun sermayesi Cumhuriyet Dönemi'nde güçlendirilmiştir. Kurumun temel görevi çiftçiye uygun kredi sağlayarak tarımsal geliri artırmaktır.

Tarımsal verimliliği artırmak amacıyla barajlar, göletler ve sulama kanalları yapılması amacıyla açılmış kurumdur.

Çiftçilerin ürettiği malların fiyatlarını dengeleyerek zarar görmesini engellemek amacıyla kurulmuştur.

Üretilen tarım ürünlerinin stoklanması, korunması alım ve satımını yapmak amacıyla kurulmuştur.

B.

1. Feodalite
2. Has toprak
3. Ziraat Bankası
4. Miri Toprak
5. Nişancı
6. T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
7. Cebelü
8. Cıralı Taş Devri

PEKİŞTİRELİM (s. 137)

1. D	4. Y	7. D	10. Y	13. Y	16. Y
2. D	5. D	8. Y	11. D	14. D	17. D
3. Y	6. Y	9. D	12. D	15. D	

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 138)

1. B	3. C	5. A	7. C	9. B
2. A	4. D	6. B	8. D	10. A

ÖĞRENELİM (s. 140)

- göçebe - ekonomik - sosyal
- çubuklar - hazırlanmasında - ekiminde
- çapa, - kazma
- sabanlar - tarım
- hasatta - taşınmasında
- bentler - yük - deniz
- Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçilmiştir.
- Yeni ekonomik faaliyetler doğmuştur.
- Birim zamanda üretilen ürün miktarı artmıştır.
- Ulaşım hızlanmış, mal taşımacılığı gelişmiştir.
- Büyük sanayi kentleri kurulmuş, köyden kente göç yaşanmıştır.
- Sağlıksız çalışma koşulları, insan hakları ihlallerinin yaşanmasına neden olmuştur.
- Ham madde ve pazar sorunu ortaya çıkmıştır.
- Enerjiye olan gereksinim artmıştır.
- Devletlerin ekonomik gelirleri arasındaki fark açılmıştır.
- İşçi sınıfı doğmuştur.

UYGULAYALIM (s. 141)

A. Ekonomik: 2, 5, 7, 9, 11
Sosyal: 3, 4, 10
Siyasal: 1, 6, 8

PEKİŞTİRELİM (s. 142)

- James Watt ✓
- Saban ✓
- Tekstil ✓
- Sosyal ✓
- James Hargreaves ✓
- Tarım ✓
- Cilalı Taş Devri ✓
- İngiltere ✓
- Tekerlek ✓
- Manchester ✓
- Endüstri Devrimi ✓
- Ham madde ve pazar ✓

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 143)

1. C 3. D 5. C 7. A 9. D
2. C 4. A 6. B 8. C 10. D

ÖĞRENELİM (s. 145)

- 👉 yardımlaşma - taşınmaz - hayır - vakıf
- 👉 Hz. Ömer Dönemi'nde - Hayber'in - Kuruluş Dönemi'nden
- 👉 Vakıflar Genel Müdürlüğüne
- 👉 Sivil Toplum Kuruluşları

UYGULAYALIM (s. 145)

1. (Y) Osmanlı'da vakıflar hem mimari hem de hizmet alanında çalışmalar yapmıştır.
2. (Y) Osmanlı'da varlıklı tüm vatandaşlar vakıf çalışmalarında yer almıştır.
3. (D)
4. (Y) Günümüzde vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmalarını sürdürmektedir.
5. (D)
6. (D)

PEKİŞTİRELİM (s. 146)

A. Leylekan Vakfı	Darülaceze	Darüşşafaka
• Hayvanları Koruma	• Sosyal Yardım- laşma	• Eğitim
B. TEMA	YEŞİLAY	AÇEV
• Çevre	• Sağlık	• Eğitim
C. sosyal devlet - gönüllülük - sivil toplum kuruluşları - yardımlaşma - dayanışmanın - birlik - beraberlik		
 vakıf - mülk - vakıfname - hayır sahibi - kadının		
 gayrimüslim - adaletli - hoşgörülü		

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 147)

1. D 3. A 5. A 7. B 9. D
2. B 4. D 6. A 8. C 10. C

ÖĞRENELİM (s. 149)

- 👉 İslamiyeti - okuma-yazma - eğitim-öğretim - Osmanlı İmparatorluğu

Ahi Teşkilatı: (Mesleki Eğitim)

- Türkiye Selçukluları
- Mesleki - Ahi Evran'dır.
- kalfa - mesleki - ahlaki
- şet kuşanma
- odalarının

Medreseler: (Akademik Eğitim)

- Karahanlılar
- dinî - pozitif
- softa - danışmet
- müderris
- ücretsiz - vakıflar
- katip ve müderris

Enderun: (Saray Okulu)

- Topkapı Sarayı
- Devşirme Sistemi
- II. Murat Dönemi'nde - yüksek
- saray protokolü - pozitif bilimler

UYGULAYALIM (s. 150)

Ahi Teşkilatı: 4, 5, 8, 13, 17
Medrese: 1, 2, 10, 11, 14, 15, 16
Enderun: 3, 6, 7, 9, 12

PEKİŞTİRELİM (s. 151)

1. KETHÜDA	7. ENDERUN
2. KAZASKER	8. PROTOKOL
3. AHLAKİ	9. KİRŞEHİR
4. ŞEYHÜLİSLAM	10. ZANAAT
5. KADILIK	11. KARAHANLILAR
6. DEVŞİRME	

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 152)

1. C 3. C 5. D 7. C 9. D
2. D 4. B 6. A 8. B 10. A

ÖĞRENELİM (s. 154)

- 👉 meslek - dönüm noktalarından - iş - biçimimiz, ekonomik - sosyal
- Neleri yapmaktan hoşlanıyorum?
- Yeteneklerim nelerdir?
- İlgi alanlarım nedir?
- Kişiliğim tercih edeceğim mesleğe uygun mu?
- Seçmeyi düşündüğüm mesleğin özellikleri nelerdir?
- Seçmeyi düşündüğüm mesleğin gelecekteki durumu ne olacak?

UYGULAYALIM (s. 154)

1. D 3. D 5. Y 7. D 9. D 11. Y
2. Y 4. D 6. D 8. Y 10. D

PEKİŞTİRELİM (s. 155)

- A.** • Bankacı ✓ • Doktor ✓
• Muhasebeci ✓ • Diş hekimi ✓
• Öğretmen ✓ • Mühendis ✓

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 156)

1. B 3. B 5. C 7. B 9. D
2. D 4. D 6. A 8. C 10. C

ÖĞRENELİM (s. 158)

- Teknolojideki - üretim, dağıtım ve tüketim - tekerleğin - buhar makinesi
• bilgisayar - "e-ticaret" - İnternet
• Şirketlerin satış politikalarını etkilemiş, birçok firma online satış birimi kurmuştur.
• Tüketiciler ürünlerin fiyatlarını karşılaştırma imkânına kavuşmuştur.
• Doğrudan satış imkânı sayesinde tüketiciler ürünü daha ucuz almaya başlamıştır.

PEKİŞTİRELİM (s. 159)

- A.** 1. ✓ 3. ✓ 4. ✓ 5. ✓
B. 1. ✓ 3. ✓ 5. ✓
C. • Televizyon • Gazete
• İnternet • Dergi
• Radyo

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 160)

1. A 2. A 3. B 4. D 5. D

5. ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ (s. 161)

1. D 5. A 9. B 13. C 17. C
2. D 6. D 10. D 14. B 18. A
3. A 7. A 11. A 15. C 19. D
4. D 8. B 12. D 16. A

6. ÜNİTE: ETKİN VATANDAŞLIK**ÖĞRENELİM (s. 166-167)**

- halk - egemenlik - halk egemenliği - site
• **1215:** İngiliz Kralı I. John'un imzaladığı Magna Carta ile ilk kez kralın yetkilerinin sınırlandırılıp kanunların üstünlüğünün kabul edilmesi.
• **1776:** ABD'nin kuruluş sürecinde yayınlanan Virginia İnsan Hakları Bildirgesi'nde yaşam ve mülkiyet gibi temel hakların yasal garanti altına alınıp millî egemenlik ilkesinin benimsenmesi.
• **1789:** Fransız İhtilali sonunda monarşik yönetime son verilerek İnsan Hakları Bildirgesi'nin yayımlanarak temel hak ve özgürlüklerin anayasal güvence altına alınması.

İslamiyet Öncesi Türk Tarihi

- kurultayda - Kurultay
- Hatun

Türk - İslam Tarihi

- örfi hukuk - şeri hukuk - dinî kurallara
- divan - Divanda - uygulanmıştır.

Sened-i İttifak (1808)

- II. Mahmut - Sadrazam - ayanlar - sözleşmedir. - gücün - Magna Carta'ya

Tanzimat Fermanı (1839)

- hukuk - Mustafa Reşit Paşa - Gülhane Parkı'nda
- Kanunlar önünde herkesin eşit sayılacağı,
- Herkesten gelirine göre vergi alınacağı; can, mal ve namus güvenliğinin devlet garantisi altında olacağı kabul edilmiştir.

İslahat Fermanı (1856)

- Tanzimat Fermanı'nın - Abdülmecid - gayrimüslim - eşit haklara - siyasal - haklar

I. Meşrutiyet'in İlanı (1876)

- II. Abdülhamit
- Kanunuesasi
- Seçimlerle
- hak - özgürlükler
- Kanunuesasi'nin - Meşrutiyet - aydınları - meşrutiyet düzenini geri getirmektir
- Basın üzerindeki sansür kaldırıldı.
- İlk kez siyasi partiler kuruldu.

UYGULAYALIM (s. 168)

1. (Yunanistan) 8. (Kanunuesasi)
2. (Halka) 9. (Fransa İhtilali)
3. (Meşrutiyet) 10. (Meclis-i Mebusan)
4. (Sened-i İttifak) 11. (İslahat Fermanı)
5. (Aydınlanma Çağı) 12. (Tanzimat Fermanı)
6. (Monarşi) 13. (Divan)
7. (Kurultay) 14. (Hatun)

PEKİŞTİRELİM (s. 169)

1. D	4. D	7. D	10. D	13. D
2. D	5. Y	8. Y	11. Y	14. D
3. Y	6. Y	9. D	12. D	15. D

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 170)

1. B	3. D	5. D	7. C	9. B
2. A	4. C	6. B	8. A	

ÖĞRENELİM (s. 172)

► Kurtuluş Savaşı'nın - Atatürk'tür.

TBMM'nin Açılması

- zorunlu - seçimler - Millî Mücadele'ye - Ankara'da - 1920

Saltanatın Kaldırılması

- 1 Kasım 1922 - kişi - yönetme yetkisi - resmen - Cumhuriyet'in

Cumhuriyet İlanı

- 29 Ekim 1923 - rejim - egemenlik - millî

Çok Partili Rejim Denemeleri

- Cumhuriyet Halk Fırkası'dır. - iradesinin - denetlenmesi
- Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
- Serbest Cumhuriyet Fırkası

UYGULAYALIM (s. 172)

- A.** ✓ 1924 Anayasası'nın kabulü
 ✓ Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi
 ✓ Saltanatın kaldırılması
 ✓ Seçmen yaşının düşürülmesi
 ✓ 1921 Anayasası'nın kurulması
 ✓ Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kurulması

- B.** 3. TBMM'nin Açılması (23 Nisan 1920)
 1. Saltanatın kaldırılması (1 Kasım 1922)
 2. Cumhuriyetin ilanı (29 Ekim 1923)
 4. Halifeliğin kaldırılması (3 Mart 1924)

PEKİŞTİRELİM (s. 173)

1. (D)	6. (D)
2. (Y) Halifelik 3 Mart 1924 tarihinde kaldırılmıştır.	7. (D)
	8. (D)
3. (D)	9. (Y) Bu amaca yönelik yapılan ilk inkılap saltanatın kaldırılmasıdır.
4. (Y) Cumhuriyet Dönemi'nin ilk partisi Cumhuriyet Halk Fırkası'dır.	10. (D)
	11. (D)
5. (D)	12. (D)

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 174)

1. A	3. D	5. A	7. A	9. D
2. B	4. C	6. B	8. C	10. D

ÖĞRENELİM (s. 176)

► şeklini - görev - nasıl - hak - anayasa

Madde 1 - Cumhuriyet'tir.

Madde 2 - haklarına - Atatürk - demokratik - sosyal

Madde 3 - Türkçe'dir. - ay - al - "İstiklal Marşı"dır. - Ankara'dır.

Madde 4 - Cumhuriyet - nitelikleri - değiştirilemez - teklif edilemez.

Demokratik Devlet

- "millî egemenlik"
- seçimle
- Yasada - seçme seçilme
- görev

Laik Devlet

- dinî - mantığa
- inançlara - özgürlüğüne
- ibadet

Sosyal Devlet

- ihtiyaçlarını
- yaşlılar, engelliler
- korunur

Hukuk Devleti

- yasama - yargı
- eşit - aynı
- sorumlulukları

UYGULAYALIM (s. 177)

1. e 2. c 3. a 4. b 5. d 6. ç 7. c

PEKİŞTİRELİM (s. 178)

• Laik devlet	• Demokratik devlet
• Sosyal Devlet	• Hukuk Devleti

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 179)

1. D	3. B	5. C	7. B	9. C
2. D	4. D	6. B	8. D	10. B

ÖĞRENELİM (s. 181)

► yönetim - yaşam - değerlerin - güçlendirilmesi - ailedir. - değerler

Ailede

- Kararlar alınırken çoğunluğun düşüncesi dikkate alınır.
- Herkes fikirlerini serbestçe ifade edebilir.
- Farklılıklara karşı saygılı davranılır.

Ailede

- Karar alma sürecinde herkesin fikirleri dikkate alınır.
- Farklı görüşlere karşı saygılı ve hoşgörülü olunması öğretilir.
- Toplumsal ve yazılı kurallara uyulmasının önemi kavratılır.

UYGULAYALIM (s. 181)

1. ✓ 3. ✓ 4. ✓ 5. ✓ 6. ✓ 7. ✓

PEKİŞTİRELİM (s. 182)

1. CUMHURİYET HALK FIRKASI	7. KANUNUESASI
2. MEŞRUTİYET	8. DEMOKRATİK
3. YUNANİSTAN	9. LAİKLİK
4. SALTANAT	10. TANZİMAT
5. ANAYASA	11. SANSÜR
6. MAGNA CARTA	

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 183)

1. D	3. B	5. D	7. A	9. A
2. A	4. D	6. B	8. D	

6. ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ (s. 185)

1. B	5. A	9. D	13. D	17. D
2. C	6. B	10. A	14. D	18. C
3. A	7. C	11. A	15. C	19. D
4. C	8. D	12. A	16. A	

YAZILI SINAVA HAZIRLIK (s. 189)

- A.** 1. A 2. B 3. D 4. A 5. C
- B.** 1. D 2. D 3. Y 4. D 5. D
- C.** 1. temel 2. meşrutiyet 3. cebelü 4. gönüllülük 5. makineleşme
- Ç.** 1. Cumhuriyet Halk Fırkası, Serbest Cumhuriyet Fırkası, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

7. ÜNİTE: KÜRESEL BAĞLANTILAR

ÖĞRENELİM (s. 192)

- iki - devletin - antlaşmalar - alanları - karar - organları
- yurtta barış, dünyada barış - sosyal - ekonomik - uluslararası

Birleşmiş Milletler (BM)

- uluslararası - II. Dünya
- Dünya üzerinde çıkabilecek bölgesel ya da küresel savaşların önüne geçmektir.

İslam İş Birliği Teşkilatı (İİT)

- İsrail'in - Fas'ın - İslam - Cidde - Müslüman - iş birliğini - yardımcı

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)

- ekonomik krize - BM'ye - Cenevre - ekonomik - oy çokluğu

Uluslararası Para Fonu (IMF)

- BM'ye - finansal - Washington - 1944 - 1947 - istikrarlı - büyümeyi

UYGULAYALIM (s. 192)

- UNESCO: Eğitim, bilim, kültür
- UNICEF: Çocuk hakları, çocuklara yardım
- FAO: Gıda, tarım
- WFO: Sağlık

PEKİŞTİRELİM (s. 193)

1. Y	4. D	7. D	10. D	13. D
2. D	5. Y	8. Y	11. Y	14. Y
3. D	6. D	9. D	12. D	15. D

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 194)

1. B	2. A	3. C	4. B	5. D

ÖĞRENELİM (s. 195)

- jeopolitik - bölgesel - ekonomik - siyasi - kuruluşuna

Kuzey Atlantik Savunma Paketi (NATO)

- Soğuk Savaş Dönemi - demokrasi - askerî - saldırıya - SSCB - 1952

Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı (AGİT)

- bölünmüşlüğe - 1975 - 33 - ABD

Avrupa Konseyi (AB)

- İngiltere, Fransa - İnsan hakları - demokrasinin - 1969

Karadeniz İş Birliği Teşkilatı (KEİ)

- kıyısı - 992 - İstanbul - ticari - siyasi - Karadeniz'e

UYGULAYALIM (s. 195)

- ✓ TÜRKSOY
- ✓ Avrupa Konseyi
- ✓ Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı
- ✓ NATO

PEKİŞTİRELİM (s. 196)

- ✓ NATO
- ✓ AGİT
- ✓ OPEC
- ✓ KİT
- ✓ İİT
- ✓ BM

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 197)

1. B 2. C 3. A 4. D 5. C

ÖĞRENELİM (s. 198)

👉 Kültür - toplum - Paylaştıkları - yaşam

Maddi unsurlar

- Finansal altyapı
- Sanat vs...

Manevi unsurlar

- Ahlak
- Değer yargıları vs...

👉 kalıp yargı - millet - cinsiyet - meslek - Ön yargılar - olumlu

- öğrenilen
- fiziki - statüleri

UYGULAYALIM (s. 198)

2. ✓ 4. ✓ 5. ✓ 6. ✓

PEKİŞTİRELİM (s. 199)

- B. 1. D 3. D 5. D 7. D 9. Y
2. D 4. Y 6. D 8. D 10. D

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 200)

1. A 2. C 3. B 4. D 5. A

ÖĞRENELİM (s. 201-202)

- Ekolojik dengenin bozulması,
- Hızlı nüfus artışı gibi gelişmeler

İklim Değişikliği

👉 zararlı - günlük

- Su seviyesinin yükselmesi
- Ekolojik dengenin bozulması gibi sonuçları doğurmuştur.

Açlık

👉 nüfus - tarıma - gelir - Afrika

- Dünya Sağlık Örgütü (WHO)
- Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (FAO)

Terörizm

👉 varılamamıştır.

- Bölgesel göç dalgalarına
- Sosyal ve ekonomik sorunların yaşanmasına

Göç

- İç savaşlar
- Doğal afetler
- Açlık vs...

UYGULAYALIM (s. 202)

- Küresel sorun, küresel bir çözüm gerektirdiğinden topyekün hareket etmek gerekir.
- Bilim ve teknolojinin gelişmesi için yatırımlar yapılmalıdır.
- Barış ve huzur çalışmaları için diyalog ortamları kurulmalıdır.
- Terörle mücadelede kapsamlı yollar ve caydırıcı cezalar bulunmalıdır.
- İnsanları teröre ve kötü alışkanlıklara sevk eden yollar kapatılmalıdır.
- Aile kurumlarına sahip çıkılmalıdır.

TESTİNİ ÇÖZELİM (s. 203)

1. B 3. C 5. A 7. A 9. A
2. D 4. B 6. D 8. D 10. B

7. ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ (s. 205)

1. A 5. C 9. D 13. C 17. C
2. A 6. C 10. C 14. B 18. A
3. C 7. B 11. B 15. D
4. A 8. D 12. D 16. B